

A SZÓKINCSFEJLESZTÉS

Rokon értelmű szavak

AKADÁLY NÉLKÜL

modul adaptációja
beszéd fogyatékos tanulók
együttneveléséhez

**SZÖVEGÉRTÉS-
SZÖVEGALKOTÁS**

BESZ-VIII.3-AdB

A modult készítette:

Kolláth Erzsébet, Montay Beáta

Az adaptációt készítette:

Hernádi Krisztina

SULINova
Köznevelési, Fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Központ

Magyarország célba ér

A modul célja	A tanulók aktív szókincsének bővítése rokon értelmű szavak keresésével
Időkeret	2 × 45 perc
Ajánlott korosztály	7–9 év
Modulkapcsolódási pontok	<p><i>Tágabb környezetben</i> Anyanyelv, környezetismeret, hon- és hagyományismeret, ének-zene, drámajáték</p> <p><i>Szűkebb környezetben</i> Beszédművelés – szókincsfejlesztés</p> <p><i>Ajánlott megelőző tevékenységek</i> Szókincsfejlesztés – szógyűjtés modul, mesehallgatás, zenehallgatás-daltanulás</p> <p><i>Ajánlott követő tevékenységek</i> Meseszövés – Rokon értelmű szavak modul</p>
A képességfejlesztés fókuszai	Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség, olvasási készség, nyelvi találékonyság Rész, egész viszony felismerése, összefüggések megtalálása

AZ ADAPTÁCIÓ KÖRE

A beszédfogyatékosok köre igen heterogén. Azonos beszédhibafajtán belül is nagyfokú az eltérés, hiszen a tünetek jellege, a beszédsérülés foka, fejlődési üteme, a kísérő problémák jellemzői egyénenként különbözők. A beszédzavarok egy-egy tanulónál halmozottan is előfordulhatnak. Az iskolai oktatás, az egyéni megsegítés a pedagógiai, logopédiai ellátás, a beszédbeli akadályok jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- Megkésett beszédfejlődés
- Diszfázia
- Súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar
- Diszlália
- Orrhangzós beszéd
- Dizartria
- Dadogás
- Hadarás
- Diszfónia
- Mutizmus
- Diszlexia
- Diszgráfia

AJÁNLÁS

Szóforgó kooperatív technika: a csoport tagjai sorban, az óramutató járásával egyező irányban elmondják egymásnak gondolataikat, egy tag beszédidejét meg lehet határozni.

A beszéd fogyatékos gyermekek többségére jellemző az anyanyelv fejlődésében tapasztalható kisebb-nagyobb elmaradás. A verbális fejlesztés ezért célként és eszközként is megjelenik, szinte valamennyi tevékenység közben. Ennek feladata a tanuló közlési vágyának, szabad önkifejezésének elősegítése. Kezdetben fogadjuk el és segítjük a gyermek egyéni kommunikációs formáit, ezzel is erősítve egy magasabb kommunikációs szint elérését.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Kooperatív tanulási módszerek, alapfokú drámapedagógiai ismeretek

Gryllus Vilmos: *Dalok óvodásoknak és kisiskolásoknak*. TREFF Kft., Budapest, 1992.

Tolcsvay László – József Attila (Halász Judit): *Altató (Mákos rétes)*. Pepita, Budapest, 1980.

Móra Ferenc: *Mesék*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1959.

József Attila összes versei. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1962.

Jenei Andrea (szerk.): Ajánlások beszéd fogyatékos gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. Szövegértés-szövegalkotás. sulinova Kht., Budapest, 2006.

ÉRTÉKELÉS

Szóbeli, szempontjai: részvétel a közös munkában, a figyelem és az együttműködés szintje, aktivitás, igényesség

VÁZLAT

A sokféle felkínált tevékenység célja, hogy a feldolgozás menete különböző szempontokhoz illeszkedhessék. Az általunk szürkével jelölt mezők egy lehetséges bejárású utvonalat jelölnek, amely a szükségleteknek megfelelően tetszés szerint alakítható, megváltoztatható. Világosabb szürkével a gyerekek haladási tempójának megfelelő, egymással párhuzamosan végzett, differenciált tevékenységeket jelenítettük meg.

	Lépések, tevékenységek	Saját adaptációs kiegészítésem (tevékenység; képesség)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport/ A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz/ Feladat/ Gyűjtemény
					Munkaformák	Módszerek	
I. RÁHANGOLÓDÁS							
1. A	Trópusi eső 5'		Figyelem, együttműködés Diszlexia, diszgráfia esetén a gyakorlat nehézségekre ütközhet	Egész osztály	Frontális	Játék	
B	Ki bírja tovább nevetés nélkül? 5'		Koncentráció		Pár	Játék	
C	„Hideg, meleg, forró” Elrejtett tárgy megkeresése 5'		Figyelem, helyzetfelismerés, téri tájékozódás		Frontális	Játék	
2.	Gryllus: Lassan jár a csigabiga 10'		Tiszta intonáció, ritmusérzék, együttműködés, figyelem	Egész osztály	Frontális	Ének, játék	1. melléklet
II. JÁTÉK A ROKON ÉRTELMŰ KIFEJEZÉSEKSEL							
1.	„Menj úgy, ahogy mondom!” 5'		Szókincs, figyelem, fantázia	Egész osztály	Frontális	Játék	
2.	Csoportalakítás 5'		Olvasási készség				2. melléklet
3. A	Mekkora a csiga? 10'		Rész-egész viszony, asszociáció, szókincs	Egész osztály	Csoport		3. melléklet
B	Szókapcsolatok keresése, párosítása 10'		Olvasási készség, összefüggések felismerése Diszlexia, diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés		Csoport	Beszélgetés	4. melléklet

	Lépések, tevékenységek	Saját adaptációs kiegészítésem (tevékenység; képesség)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport/ A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz/ Feladat/ Gyűjtemény
					Munkaformák	Módszerek	
4. A	Csigaháztól – lakóházig 5'		Olvasási készség Diszlexia, diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés	Egész osztály	Kooperatív	Szóforgó íródeákkal	5. melléklet
B	Képek és szavak egymáshoz rendelése számozással 5'		Olvasási készség Diszlexia, diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés		Csoport		5. melléklet
5. A	Hiányos szöveg kiegészítése 10'		Olvasási készség, logikus gondolkodás, rész-egész viszony, nyelvi találmányosság, együttműködés Diszlexia, diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés	Egész osztály	Kooperatív	Szóforgó Egyéni leírások	6. melléklet
B	Az épületek párosítása tulajdonságokkal 10'		Összefüggések felismerése, szókincs bővítés	Differenciált			7. melléklet
	– Szó szerkezetek összekapcsolása és leírása		Olvasási és íráskészség Diszlexia, diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés				
	– Szó szerkezetek összekapcsolása és mondatba helyezése és azok leírása		Írásbeli kifejező- és olvasási készség nyelvi találmányosság Diszlexia, diszgráfia esetén nem javasolt				
	– Szó szerkezetek összekapcsolása és újabb tulajdonságok gyűjtése és leírása		Olvasási és íráskészség, nyelvi találmányosság Diszlexia, diszgráfia esetén nem javasolt				

	Lépések, tevékenységek	Saját adaptációs kiegészítésem (tevékenység; képesség)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport/ A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz/ Feladat/ Gyűjtemény
					Munkaformák	Módszerek	
	– Szó szerkezetek összekapcsolása, újabb tulajdonságok gyűjtése és mondatba helyezése és azok leírása		Írásbeli kifejezőkészség, olvasási készség, nyelvi találékonyság Diszlexia, diszgráfia esetén nem javasolt				
C	Mi vagyok én? – „Fordított” barkochba 10’		Figyelem, logikai gondolkodás, asszociáció		Frontális	Játék	8. melléklet
6. A	Mesehallgatás Móra Ferenc: Mindenféle házakról Beszélgetés 5’		Szóbeli információ megértése, figyelem, szóbeli kifejezőkészség	Egész osztály	Frontális	Bemutatás	9. melléklet
B	Hogyan laknak „mások”? 5’		Összefüggések felismerése, figyelem		Frontális		
7.	Ház – lakás – otthon 5’		Szóbeli kifejezőkészség	Egész osztály	Frontális	Beszélgetés	
8. A	Zenehallgatás: Halász Judit előadásában József Attila: Altató (Tolcsvay László) 3’		Figyelem	Egész osztály	Frontális	Zenehallgatás	Magnó, kazetta
B	A vers felolvasása József Attila: Altató 3’		Figyelem		Frontális	Bemutatás	10. melléklet
9.	A vers elolvasása, rokon értelmű szavak keresése 7’		Olvasási készség, szövegbeli tájékozódás a szövegben Diszlexia, diszgráfia esetén nem javasolt	Egész osztály	Csoport	Felolvasás, gyűjtés	

	Lépések, tevékenységek	Saját adaptációs kiegészítésem (tevékenység; képesség)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport/ A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz/ Feladat/ Gyűjtemény
					Munkaformák	Módszerek	
10. A	Mindennapi cselekvéseink kifejezése sokféleképpen – mimes játék 5'		Testnyelv értelmezése, megfigyelőkészség	Egész osztály	Frontális	Játék	
B	Hiányos mondatok kiegészítése 5'		Szóbeli információ megértése, összefüggések felismerése Súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar esetén a feladat nehézséget jelenthet		Frontális		11. melléklet
11.	Rokon értelmű kifejezések gyűjtése 10'		Szókincsbővítés, írásbeli kifejezőkészség, együttműködés, nyelvi találékonyság Diszlexia, diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés	Egész osztály	Csoport		
III. ZÁRÁS, ÉRTÉKELÉS							
A	A diákok visszajelzései, a tanító értékelése 5'			Egész osztály	Frontális		
B	A diákok önértékelése 5'		Emlékezet, önismeret, önértékelés		Frontális – egyéni		

A FELDOLGOZÁS MENETE

Az alábbi részletes leírás célja elsősorban egyféle minta bemutatása. Nem kívánatos kötelező jellegű előírásnak tekinteni. A pedagógus legjobb belátása szerint döntsön a részletek felhasználásáról, módosításáról vagy újabb variációk kidolgozásáról.

I. RÁHANGOLÓDÁS

1.

A) TRÓPUSI ESŐ

A diákok körbe állnak. A játékvezető elkezd a mozdulatot, a tőle jobbra álló átveszi a mozdulatot, és így egymás után, sorban mindenki átveszi a mozdulatot a szomszédjától. Egészen addig folyamatosan ugyanazt a mozdulatot végzi mindenki, amíg egy újabb mozdulat nem ér hozzá, akkor ez az újabb mozdulat lesz folyamatos tevékenység.

Mikor az előző mozdulat a körben már valameddig elért, új mozdulatot kezd a játékvezető, és azt is ugyanúgy veszik át a többiek.

Mozdulatok: két kéz összedörzsölése, jobb kéz csattint, két kéz csattint, taps, combütögetés, jobb láb dobbant, bal láb dobbant, combütögetés, taps, két kéz csattint, jobb kéz csattint, két kéz összedörzsölése.

Diszlexia-diszgráfiánál a szerialitás zavara és a memória gyengesége miatt a gyakorlat nehézségekbe ütközhet. Javasolt a csoportos munkaforma.

B) KI BÍRJA TOVÁBB NEVETÉS NÉLKÜL?

A gyerekek párokat alkotnak, és egymással szemben leülnek. Valamelyikük megpróbálja nevetésre bírni a társát. Ha sikerült, szerepet cserélnek.

C) „HIDEG, MELEG, FORRÓ”

Elrejtett tárgy megkeresése

A jól ismert játék során egy elrejtett tárgyat kell megkeresnie egy gyereknek. Társai a megfagysz, jég, hideg, langyos, meleg, forró, tűz szavakkal segítik, attól függően, hogy mennyire van közel a tárgyhoz.

Saját adaptációs kiegészítem:

2. ZENEHALLGATÁS – ÉNEKLÉS: GRYLLUS: LASSAN JÁR A CSIGABIGA

A dalt már korábban megtanulták a gyerekek, így most a zenével együtt éneklük, s annak ritmusára lépegetnek egymás vállát fogva. (Elöl a tanító vagy akár az egyik gyerek is lehet.) Így haladnak folytonosan kanyarogva, egyre gyorsabban, a zene ritmusát követve a játéktérben. Ezt követően a zene nélkül, csak saját maguk énekelve játsszák ugyanezt. Ekkor többször egymás után éneklük a dalt, mindig egyre gyorsabban, amíg a lassú sétától a futásig eljutnak.

A játék végén röviden beszélgetnek arról, hogy mitől vicces a dal? (Felgyorsul a mozgás, a tempóval ellentétes a tartalom.) A jár szót emeljük ki mint a csigára nem jellemző mozgást, és keressenek a gyerekek olyan szavakat, amelyek a csiga mozgását inkább jellemzik (mászik, csúszik, vánszorog).

II. JÁTÉK A ROKON ÉRTELMŰ KIFEJEZÉSEKKEL

1. „MENJ ÚGY, AHOGY MONDOM!”

Miközben a tanító a megy ige szinonimáit mondja, a gyerekek az elhangzott cselekvést utánozva mozognak (ballag, cammog, sétál, andalog, bandukol, mendegél, totyog, igyekeznek, siet, baktat, járkál, lépeget, gyalogol, kóborol). Ha a szót nem ismerik, a hangzása alapján próbálják meg elképzelni, hogy milyen lehet a mozgás. A játék végén a kérdéses szavak jelentését megbeszélik, elmozogják.

Beszédértési-beszédészlelési zavarnál, diszlexia-diszgráfiánál, diszfáziánál a gyakorlat előtt pontosítsuk a szavak jelentését.

Saját adaptációs kiegészítem:

2. CSOPORTALAKÍTÁS

A tanító névre szóló szóképeket ad a gyerekeknek (heterogén csoportok alakítása). Feladatuk, hogy a hasonló méretű élőlények kerüljenek egy csoportba. Elefánt, bálna, víziló, orrszarvú; katica, méh, darázs, cserebogár; vakondok, pocok, egér, ürge; tigris, oroszlán, leopárd, párduc; tyúk, kakas, liba, kacska; fecske, veréb, cinke, rigó; ponty, csuka, harcsa, pisztráng.

Beszédértési-beszédészlelési zavarnál, diszlexia-diszgráfiánál, diszfáziánál a gyakorlat előtt pontosítsuk a szavak jelentését (pl. bemelegítésként: kép-szóképek egyeztetéssel).

Saját adaptációs kiegészítem:

3.

A) MEKKORA A CSIGA?

A csoportok ugyanazt a betűhalmazt kapják, amelyekből össze kell állítaniuk a szavakat. A tanító felteszi a kérdést, hogy mekkora a csiga. Majd elmondja, hogy ha a csoportok a betűket jól rakják össze, több választ is kapnak a kérdésre.

Szórejtvény – betűhalmazból kell összeállítani a szavakat: kicsi, pici, apró, parányi, csöppnyi.

A szavak kirakása után hasonló méretű tárgyakat keresnek a teremben, és kiválasztják, hogy melyik szó illik a tárgyra a kirakottak közül.

Diszlexia-diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés.

Saját adaptációs kiegészítem:

B) SZÓKAPCSOLATOK KERESÉSE, PÁROSÍTÁSA

A csoportok szókérdőket kapnak, amelyeken tulajdonságok és tárgyak olvashatók. Feladatuk, hogy párosítsák össze a tárgyat a rá legjellemzőbb tulajdonsággal. A feladat ellenőrzését követő beszélgetésben keresnek még hasonló méretű tárgyakat, s megbeszélik, hogy melyik tulajdonság illik rá.

Diszlexia-diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés.

Saját adaptációs kiegészítem:

4.

A) CSIGAHÁZTÓL – LAKÓHÁZIG

Minden csoport kap egy feladatlapot, s az azon lévő szavak közül kell aláhúzással kiválasztaniuk a lakóépületeket, majd a legkisebb és legnagyobb épület nevét leírniuk.

Az ellenőrzés során a tanító kirakja néhány lakóépület képét, melyet a gyerekek esetleg nem ismerhettek.

Diszlexia-diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés.

B) KÉPEK ÉS SZAVAK EGYMÁSHOZ RENDELÉSE SZÁMOZÁSSAL

A csoportok egy-egy feladatlapot kapnak, melyen lakóépületek felsorolása szerepel. A tanító képeket mutat fel vagy tesz a táblára sorszámmal ellátva. A csoportoknak a megfelelő szó mellé kell írniuk a kép számát. A feladatmegoldást ellenőrzés követi.

Diszlexia-diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés.

Saját adaptációs kiegészítem:

5.

A) HIÁNYOS SZÖVEG KIEGÉSZÍTÉSE

Minden diák kap egy lapot, amelyen hiányos mondatok olvashatók. Miután a szóforgó módszerével megbeszélték, hogy mely szavak illenek a mondatokba, mindenki kiegészíti saját lapján a mondatokat. A megoldást ellenőrzés követi.

Diszlexia-diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés.

B) AZ ÉPÜLETEK PÁROSÍTÁSA TULAJDONSÁGOKKAL

A feladatot csoporton belüli differenciálással végzik a diákok.

Minden diák ugyanazt a feladatlapot kapja, amelyen épületek nevei és tulajdonságok olvashatók. Ezeket kell párosítaniuk.

– Miután a gyerekek összekapcsolták a szavakat, a kapott szó szerkezeteket leírják. **Diszlexia-diszgráfia esetén nem javasolt**

- Miután a gyerekek összekapcsolták a szavakat, a kapott szó szerkezeteket mondatokba helyezik, majd ezeket leírják. **Diszlexia-diszgráfia esetén nem javasolt**
- Miután a gyerekek összekapcsolták a szavakat, kiegészítik még egy-egy tulajdonsággal, és ezeket a szó szerkezeteket leírják. **Diszlexia-diszgráfia esetén nem javasolt**
- Miután a gyerekek összekapcsolták a szavakat, kiegészítik még egy-egy tulajdonsággal, és ezeket az új szó szerkezeteket mondatba foglalva leírják. **Diszlexia-diszgráfia esetén nem javasolt**

Saját adaptációs kiegészítem:

C) MI VAGYOK ÉN? – „FORDÍTOTT” BARKOCHBA

Egy diák hátára tűzünk egy szó kártyát (l. a mellékletben), amelynek tartalmát ő nem ismeri. Társainak tesz fel kérdéseket, hogy megtudja, „ki vagy mi ő”, s társai a barkochba szabályai szerint válaszolnak. Ha kitalálta, új játékos következik.

Saját adaptációs kiegészítem:

6.

A) MESEHALLGATÁS

Móra Ferenc: Mindenféle házakról (Móra Ferenc: Mesék)

A tanító felolvassa a mesét. Spontán vélemények meghallgatása.

Beszédértési-beszédészlelési zavar esetén egyszerű kérdésekkel ellenőrizzük a megértést.

B) HOGYAN LAKNAK „MÁSOK”?

A tanító előzetesen a táblára írja a különböző „lakóhelyek, otthonok” nevét. A gyerekek feladata, hogy kitalálják, melyikben milyen élőlények laknak.

fészek – madár

barlang – medve

egérlyuk – egér

odú – mókus

(hangya)boly – hangya

kaptár – méh

istálló – ló

kotorék – róka

Diszlexia-diszgráfia, diszfázia esetén pontosítsuk a szavak jelentését (pl. kép-szóképp egyeztetésével).

Saját adaptációs kiegészítem:

7. HÁZ – LAKÁS – OTTHON

Rövid beszélgetés arról, hogy mit jelent a lakás, mit jelent az otthon. Ugyanaz-e a kettő? Mi a különbség?

8.

A) ZENEHALLGATÁS

A vers megzenésített változatának meghallgatása.

Tolcsvay László – József Attila: Altató, Halász Judit előadásában.

Beszédértési-beszédészlelési zavar esetén egyszerű kérdésekkel ellenőrizzük a megértést.

B) A VERS FELOLVASÁSA

A tanító felolvassa a verset.

József Attila: Altató

Beszédértési-beszédészlelési zavar esetén egyszerű kérdésekkel ellenőrizzük a megértést.

9. A VERS ELOLVASÁSA

Minden csoport kap a versből egy példányt. A csoport felolvassa azt. (Lehet, hogy az egyik jól olvasó tagja olvassa fel társainak, de lehet az is, hogy mindenki, versszakonként olvas. Ez a csoport döntése lehet.) A felolvasást követően a csoporttagok közösen kikeresik az alszik szó rokon értelmű megfelelőit, s azokat aláhúzzák a versben.

Diszlexia-diszgráfia esetén nem javasolt.

Saját adaptációs kiegészítem:

10.

A) MINDENNAPI CSELEKVÉSEINK KIFEJEZÉSE SOKFÉLEKÉPPEN – MÍMES JÁTÉK

A tanító jól értelmezhető, egyszerű mozdulatokat mutat, amelyekből a gyerekek megpróbálják kitalálni, hogy mit jelent a cselekvés. Pl. eszik, nevet, sír, fut, ver, beszél, veszekszik. A kitalált szavakat a tanító felírja a táblára.

B) MILYEN SZAVAK HIÁNYOZHATNAK A MONDATOKBÓL?

A tanító olyan hiányos mondatokat mond a gyerekeknek, amelyekből a cselekvések hiányoznak. A gyerekek feladata, hogy megmondják, melyik szó illik az éppen elhangzott mondatba. (A szavakat nem ismerik előre a gyerekek.) Mondatok: Bence tízórára szalámis szendvicset

Mindenki a bohócon a cirkuszban. Bori, mert esés közben megütötte a lábát. Az osztály testnevelésórán a focipálya körül A társasjátékban apu mindig meg..... Marcinak be nem áll a szája, egész órán Peti és Bence folytonvalamin.

(Pótolandó szavak: eszik, nevet, sír, fut, ver, beszél, veszekszik)

Az elhangzó szavakat a tanító a mondatok elhangzása előtt felírja a táblára.

Beszédértési-beszédészlelési zavar esetén adjunk lehetőséget az írásos feladatmegoldásra.

Saját adaptációs kiegészítem:

11. ROKON ÉRTELMŰ KIFEJEZÉSEK GYŰJTÉSE

Az előző feladatban táblára került szavak közül mindegyik csoport kap/választ egyet-egyét. A feladatuk, hogy minél több rokon értelmű szót írjanak hozzá, majd ezek közül néhányat foglaljanak mondatba, s ezeket a mondatokat valamennyien írják le.

A csoportok beszámolnak feladatmegoldásukról társaiknak.

Diszlexia-diszgráfia esetén szükséges lehet az egyéni megsegítés.

Saját adaptációs kiegészítem:

III. ZÁRÁS, ÉRTÉKELÉS

A) A DIÁKOK VISSZAJELZÉSEI A FOGLALKOZÁSRÓL, A MUNKÁRÓL

Hogyan érezték magukat, melyik feladat tetszett nekik a legjobban, mennyire elégedettek magukkal. A tanító értékeli az osztály munkáját, kiemelve a pozitívumokat: aktivitás, együttműködés, egymás iránti türelem, figyelem, találékonyság.

B) A CSOPORTOK, A DIÁKOK ÖNÉRTÉKELÉSE A MUNKÁBAN VALÓ RÉSZVÉTELÜKRŐL

Melyik feladat megoldásával voltak elégedettek, mi az, amit, ügyesen tudtak megoldani, mivel boldogultak nehezebben. Hogyan sikerültek a feladatmegoldásaik. Hogyan érezték magukat a csoportos munkák során, megfelelő volt-e az együttműködésük.

Saját adaptációs kiegészítem: